

Ynni Cymunedol y Mynydd Du
Prosiect Cymoedd Gwyrdd Llangatwg

Ymgynghoriad Cymunedol Mehedin, Gorffennaf 2024

Am ragor o wybodaeth, neu i gyfrannu
ewch i'n gwefan, llangattockgreenvalleys.org
Neu anfonwch ebost info@llangattockgreenvalleys.org

LGV is a Community Interest Company (reg no. 07255186).
1 Beaufort St. Crickhowell NP8 1BN

An English version is available on our website.

llangattockgreenvalleys.org

Rydym wedi derbyn cyllid trwy

Gynllun Grantiau'r Gronfa Ffyniant Gyffredin

sydd wedi ein helpu i ymgysylltu â 5 cymuned y cyngorau lleol.

Funded by UK Government Wedi ei ariannu gan Llywodraeth y DU

Cronfa Datblygu Cynaliadwy
Sustainable Development Fund
BANNAU BRYCHEINIOG

Mae Prosiect Ynni Cymunedol y Mynydd Du'n derbyn grant trwy Gronfa Datblygu Cynaliadwy Bannau Brycheiniog. Mae'r gronfa'n cefnogi prosiectau sy'n helpu gwella ansawdd bywyd mewn cymunedau – yn diogelu ac yn cyfoethogi'r amgylchedd lleol, helpu pobl i fyw bywydau iach a bodlon nawr ac yn y dyfodol.

Crynodeb o'r Ymgynghoriad Cymunedol

1. Cyd-destun

Mae Cymoedd Gwyrdd Llangatwg (LGV) yn datblygu prosiect i fanteisio i'r eithaf ar y defnydd o drydan adnewyddadwy a gynhyrchir yn lleol yn ardal Crughywel trwy sefydliad cymunedol er mwyn sicrhau fod unrhyw elw'n dychwelyd i'r gymuned leol. Bydd hyn yn golygu adeiladu gosodiadau ynni adnewyddadwy canolig i fawr eu maint i'w rheoli trwy System Ynni Lleol Clyfar (SLES). Mae ymgysylltu â'r gymuned yn hanfodol o'r cychwyn cyntaf, ynghyd â chynghor parhaus gan grŵp cymunedol i lywio datblygiad y prosiect.

Y cymunedau yw'r sawl yn ardaloedd Pum Cyngor Crughywel, sef cyngorau Crughywel, Llangatwg, Llangynidr, Cwmdu a Chwm Grwyne (Glangrwyne, Llangenni, Llanbedr). Diben cam cyntaf y prosiect (a gyllidir trwy gronfa Gwneud Gwahaniaeth Powys) yw ceisio barn y sawl sy'n byw yn y cymunedau hyn.

Diben yr adroddiad hwn yw crynhoi'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr ymgynghoriad cymunedol. Fei'i luniwyd gan Gyfoedd Gwyrdd Llangatwg ar y cyd â'r Grŵp Trosolwg Cymunedol, sy'n cynnwys unigolion lleol sydd wedi mynegi diddordeb mewn cyfrannu at ddatblygu'r prosiect.

Dogfen gyhoeddus yw hon, a bydd yn destun trafodaeth mewn cyfarfod cyhoeddus yn Neuadd Clarence rhwng 1:00 pm - 4:00 pm ar 14 Medi 2024. Cynhelir y trafodaethau am 1.30pm a 2.30pm

Rydym hefyd wrthi'n cadarnhau ffeithiau (a gyllidir ar wahân) er mwyn casglu gwybodaeth o ran ariannu, rhedeg a rheoli cynlluniau cynhyrchu ynni aml-dechnoleg, mawr.

2. Y Broses Ymgynghori

Mae'r ddogfen hon yn grynodeb o sylwadau a dderbyniwyd gan y sawl oedd yn bresennol yn y chwe digwyddiad ymgynghori a drefnwyd gan LGV ac mewn cyfarfod gyda grŵp o ffermwyr, Clwb Rotari Crughywel, ac aelodau o Bwyllgor Eco Ysgol Uwchradd Crughywel. Roedd LGV wedi trefnu arddangosfa am y prosiect yn Ffair Llangatwg ac yn Sioe Cwmdu yn ogystal ag yn Sioe Llangynidr. Roedd aelodau'r pum cyngor lleol wedi cael sesiwn briffio ar y prosiect, ac roedd rhai ohonynt yn bresennol yn nigwyddiadau LGV.

Roedd posteri a thafleuni gwybodaeth ar gael yn y digwyddiadau hyn, a gofynnwyd i gyfranogwyr ddangos ar fap o'r ardal, y rhanbarthau oedd yn arwyddocaol iddyn nhw, a'r sawl lle y gellir, yn eu barn nhw, leoli cyfleusterau solar, gwynt, hydro, bio-más a storffeydd. Gofynnwyd iddynt hefyd gofnodi'r rhesymau am eu dewisiadau, a sylwadau neu gwestiynau ar nodiadau gludiog. Isod ceir crynodeb o'r mewnbwn a'r sgysiau yma.

Roedd cyfanswm o 115 o bobl wedi cofrestru i dderbyn Cylchlythyr y Prosiect yn ystod y digwyddiadau ymgynghori o Ebrill 2024. Mae gennym gyfanswm 155 bobl ar restr ebostio'r prosiect.

3. Sylwadau a chwestiynau cyffredin

Byddwn yn datblygu'r holl sylwadau a nodir isod wrth i'r prosiect ddatblygu ymhellach. Rhoddir rhai atebion cyflym [italig] i rai cwestiynau.

Oes digon o gapasiti a chysylltiadau ar gael gan y grid [ar hyn o bryd, nag oes, ond rydym yn ystyried defnyddio System Ynni Lleol Clyfar (SLES) fel modd i helpu gyda hynny.]

Pa gyfyngiadau sy'n cael eu gosod gan y Parc Cenedlaethol? [Rydym yn trafod hyn gyda nhw, a'r gobaith yw y bydd eu targedau nhw o gyrraedd Sero Net erbyn 2035 yn ein helpu ni.]

O ble y daw'r arian? [nifer o ddulliau posibl ar gael: grantiau, benthyciadau, tanysgrifiadau cyhoeddus, perchnogaeth ar y cyd.]

Beth yw manteision perthynol nifer fach o osodiadau mawr (cost cyfalaf is fesul capasiti MW) o'i gymharu â nifer uwch o osodiadau llai (cost cyfalaf uwch fesul capasiti MW) ond a all fod yn llai ymwthiol o safbwynt gweledol?

Effaith ar fywyd gwyllt a bioamrywiaeth. [Gall prosiectau ynni adnewyddadwy leihau'r effeithiau negyddol a gwneud cyfraniad gwirioneddol at gyfoethogi cynefinoedd bywyd gwyllt a bioamrywiaeth. Gall sicrhau cytgord rhwng datblygu ynni adnewyddadwy a diogelu ecosystemau.]

Oes gwerth i garthion? [Oes, mae rhai planhigion yn defnyddio dulliau treulio anaerobig i dorri deunydd organig i lawr megis slwtsh carthion, sy'n cynhyrchu bionwy y gellir ei ddal a'i ddefnyddio fel ffynhonnell ynni adnewyddadwy.]

“Cyfle i allu rheoli cynhyrchu ein hynni a buddsoddi mewn prosiect lleol.”

Cyfleusterau storio trwy bwmpio gan ddefnyddio cronfa ddŵr Grwyne Fawr.

Cwestiynau yngylch hydro sy'n dibynnu ar lif yr afon. [Hyfyw, ond yn dibynnu ar amrywiaeth o ganiatâd]

Yr angen ar gyfer cyngor diduedd.

Rôl cwmnïau sy'n cyflenwi trydan.

Beth yw'r costau cyfalaf a sefydlu, a chostau rhedeg cynlluniau solar, hydro a gwynt?

[Bydd hyn oll yn rhan sylweddol o'r astudiaeth ddichonoldeb.]

Roedd cyfranogwyr yn nigwyddiadau LGV ac yn y Clwb Rotari'n llawn anogaeth, ac ar y cyfan yn cefnogi'r uchelgais, gydag agwedd gadarnhaol tuag at gynhyrchu ynni'n lleol.

Roedd y ffermwyr oedd yn y cyfarfod yn gofyn am incwm tebygol y cynllun fesul erw y gall gosodiad ar dir a brydlesir ei ddarparu. Bydd yr wybodaeth yna ar gael o astudiaeth ddichonoldeb ar safleoedd penodol. Ar y sail honno, roeddynt yn cefnogi ystyried y cynllun ymhellach. Roeddent yn amheus iawn ynghylch agwedd swyddogion cynllunio. Rhoddwyd sicrwydd iddynt fod ein holl gyfarfodydd gyda'r Parc Cenedlaethol wedi bod yn galonogol.

4. Negeseuon o'r broses ymgynghori

Mewn egwyddor mae'r gymuned yn cefnogi gosodiadau ynni adnewyddadwy yn yr ardal, sy'n amlwg o'r 155 o bobl sydd wedi cofrestru i dderbyn y cylchlythyr, a'u parodrwydd i ddangos lleoliadau sy'n dderbyniol iddyn nhw'n bersonol ar y mapiau.

Mae'r ymgynghoriad hefyd wedi cyfleu nifer o negeseuon y dylai LGV eu hystyried wrth ddatblygu'r prosiect.

4.1 Cyngor. Er mwyn sicrhau cyngor diduedd, sefydlwyd Grŵp Trosolwg Cymunedol o unigolion sydd wedi gwirfoddoli i helpu. Bydd y grŵp hwn yn cyfrannu at ddatblygu'r prosiect o hyn ymlaen.

Mae LGV wedi cynnal cyfarfod gyda'r Grid Cenedlaethol, a thrafodaethau dros Zoom gyda Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru, ac mae'r trafodaethau gyda Pharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn parhau.

Mae tîm o Ynni Teg, a sefydlwyd gan Ynni Cymunedol Cymru i roi cyngor a gwasanaethau i grwpiau cymunedol sy'n sefydlu prosiectau ynni adnewyddadwy, wedi ymweld â Chrughywel. Yn ogystal mae LGV wedi trefnu cyfarfod gyda Share Energy er mwyn trafod ffynonellau cyllid, strategaethau ariannol a'r potensial i sefydlu cwmni neu sefydliad i gefnogi'r mentrau hyn.

4.2 Dylanwad graddfa. Dylai astudiaeth ddichonoldeb ystyried manteision perthynol nifer fawr o osodiadau cymhedrol eu maint, a nifer fach o osodiadau graddfa fawr, yn enwedig mewn perthynas â'r costau cyfalaf fesul MW ac o safbwynt ymwthiol gweledol.

4.3 Technoleg. Roedd cyfranogwyr wedi awgrymu safleoedd posibl ar gyfer yr holl dechnoleg, a dim ond tyrbinau gwynt a ysgogodd ychydig o wrthwynebiad estheteg penodol.

Mae angen gwneud gwaith pellach i gael sicrwydd ynghylch posibilïadau ymarferol i gadw ynni yn y tymor hir.

Byddai o gymorth cael rhai ffigurau cyffredinol ar gyfer costau perthynol fesul MW ar gyfer pob technoleg.

4.4 Buddugoliaethau cyflym. Dylai LGV geisio sicrhau ychydig o fuddugoliaethau cyflym er mwyn dangos fod y prosiect yn symud yn ei flaen. Yn ddelfrydol, byddai'n rhain yn cael eu dewis fel rhan o'r cynllun ehangach.

5. Casgliad.

Mae LGV yn casglu fod digon o gefnogaeth yn y gymuned i'r prosiect fynd yn ei flaen at y cam nesaf, a gweithio tuag at fanyleb ar gyfer astudiaeth ddichonoldeb a seilir ar yr wybodaeth yn adrannau 3, a thrwy gyfeirio at adrannau 4.1, 4.2 a 4.3.

Bydd y fanyleb yn cael ei lunio gan LGV a'r Grŵp Trosolwg, gan ddefnyddio'r gwaith cadarnhau ffeithiau cyffredol, cyngor proffesiynol allanol, a thrwy barhau â'r trafodaethau gyda'r Parc Cenedlaethol a'r Grid Cenedlaethol.

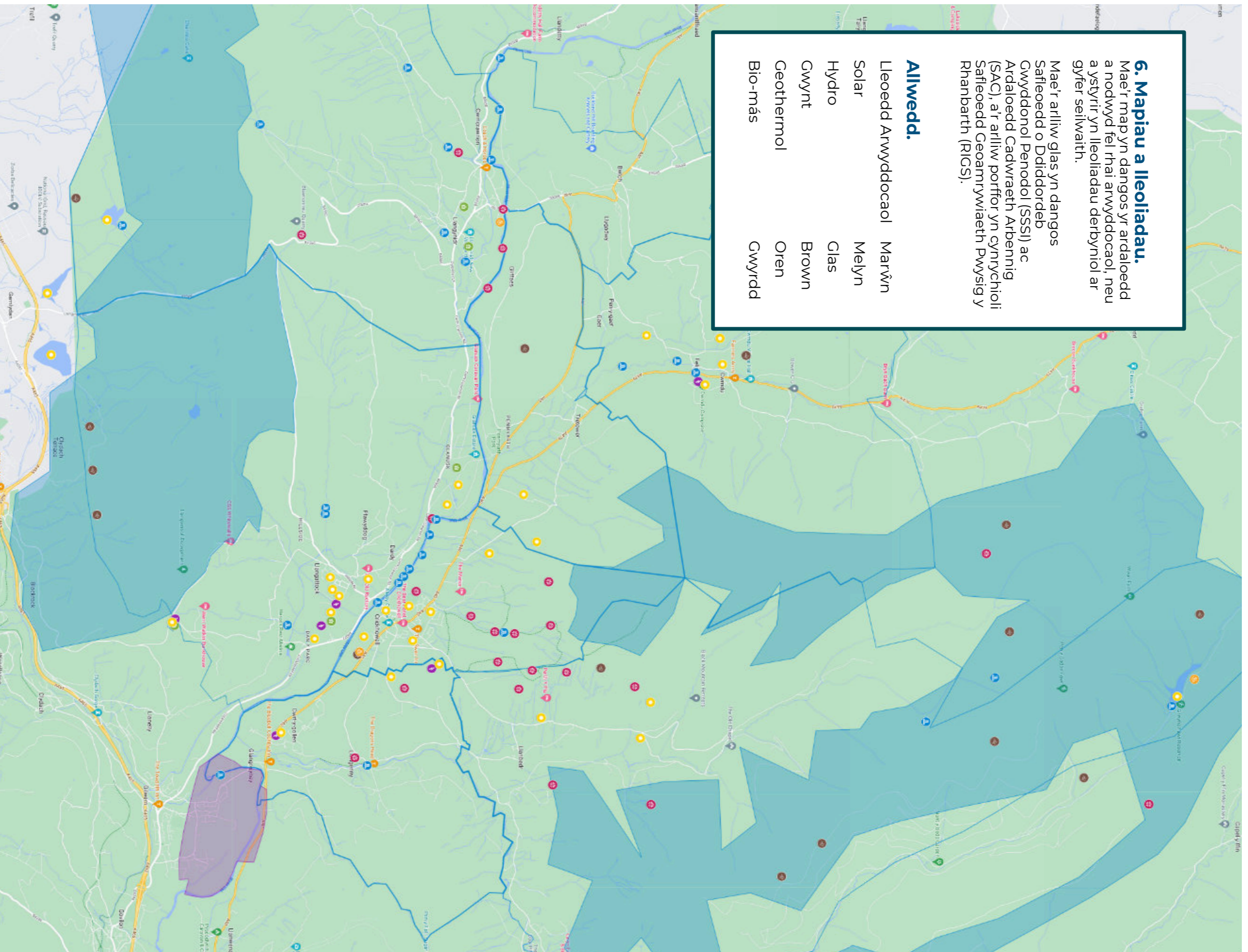
6. Mapiau a lleoliadau.

Mae'r map yn dangos yr ardaloedd a nodwyd fel rhai arwyddocaol, neu a ystyrir yn lleoliadau derbynol ar gyfer seilwaith.

Mae'r arlliw glas yn dangos Safleoedd o Ddiddordeb Cwyddonol Penodol (SSSI) ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (SAC), a'r arlliw porffor yn cynrychioli Safleoedd Geamrywiaeth Pwysig y Rhanbarth (RIGS).

Allwedd.

Lleoedd Arwyddocaol	Marŵn
Solar	Melyn
Hydro	Clas
Cwynt	Brown
Geothermal	Oren
Bio-màs	Cwyrdd

Roedd yr holl farcwy'r lliw yn awgrymiadau gan y cyhoedd.

Ymgynghorir â thirfeddianwyr cyn ystyried unrhyw safleoedd ymhellach.

Funded by
UK Government

Wedi ei ariannu gan
Llywodraeth y DU

Cronfa Datblygu Cynaliadwy
Sustainable Development Fund
BANNAU BRYCHEINIOG

Llangattock Green Valleys CIC is registered in England and Wales.
Company number: 07255186
Registered office: Crickhowell Resource and Information Centre (CRiC)
Beaufort Street, Crickhowell, Powys, NP8 1BN